

Strukturální film

Při zkoumání rozdílu mezi médii videa a filmu se soustředíme na tzv. strukturální film. Tento druh filmu se vyznačuje výraznou „sebereflexivitou“. Ať už jde o specifickou sebereflexivitu média či diváka. Ve strukturálním filmu se způsob filmové reprezentace reality stává obsahem filmu. Je to svým způsobem film o filmu samotném, o jeho vlastním uspořádání. Strukturální film je fakticky reálnou věcí, není imitací skutečnosti. Strukturální film neodkazuje mimo svoji vlastní existenci. Jeho obsahem je proměnlivá intenzita světla, pohyb času, pohyb uvnitř daného prostoru. Při jeho sledování si máme si být vědomi filmového média a jeho limitů.

S tím souvisí i druhá rovina sebereflexe, strukturální filmy mají být sledovány ve stavu naší zvýšené reflexivity, jako diváci si máme neustále připomínat, že obsah obrazu není víc než jen „iluze/materiální fakt“. Formy strukturálního filmu jsou jednoduché. Filmové téma je obvykle opakováno stále znovu a znovu, získává meditativní charakter – divák začíná uvažovat „jen“ o volbě prostředku učiněné tvůrcem filmu. Není zde žádná iluze reality a obsah se stává druhotný.

Strukturální filmy může chápat vesměs jako konceptuální filmy. Aktuální zážitek je spojen s procesem myšlení o filmu. Tématem filmu je proměnlivý vztah iluze a reality. Jazyk filmu jako každý jazyk je složitý a je obtížné poznat, jakým způsobem s námi manipuluje a jak my s ním můžeme manipulovat. Strukturální film nám odkrývá specifickou gramatiku filmového jazyka.

Můžeme nalézt čtyři faktory, které charakterizují strukturální film: a) statické umístění kamery, b) použití flicker-efektu, c) použití filmových smyček (loops), d) kopírování, znovu-natočení (re-photography) záznamu z fotografie nebo projekce.¹

Strukturální film je svého druhu zkoumání podmínek a možností filmu jakožto média. Na tomto základě pak bude možno rozvinout i další úvahy o „zkoumání podmínek média“, tentokrát především s ohledem na charakteristiky videa jakožto média.

Literatura:

Sitney P. Adams, *Visionary Film: American Avant-Garde 1943–2000*, Oxford University Press, New York 2002.

¹ Sitney P. Adams, *Visionary Film: American Avant-Garde 1943–2000*, Oxford University Press, New York 2002, s. 348.